

Satranç

Aybar Karaçay - Ziya Ahmedov

ASKER ALLAHMANLI

"Tarihe, tarihi eserlere, müzelere ilgi duyarım ama tarihi ilk ağızdan dinlemek apayrı" diyen Ziya Ahmedov'un 81 yaşında bir satranççı ile savaş ve satranç üzerine yaptığı söyleşi notları:

ASKER DEDE

Lise bitir bitmez Asker Allahmanlı için askerlik heyecanı başlar, zira II. Dünya Savaşı patlak vermiştir. Hiçbir askerlik eğitimi almaksızın Bakü'den çok uzaklara en acımasız savaş meydanlarına doğru yola çıkar doğduğu, büyüdüğü Azerbaycan topraklarına ancak 57 yıl sonra dönebileceğinden habersiz... Genç yaşlarda tanıştığı satranççı çok sevmiş, hatta savaşa giderken yanına bir satranç takımı da almıştır. Harkov cephesinde havan topçusu olarak görev yapar. Çarpışmalara ara verildiği zamanlarda satranca sarılırlar. Şiddetli çarpışmalarda birçok arkadaş gibi o da yaranlanır. 1942'de Almanlar taarruza geçip Harkov düştüğünde, General Vlasov komutasındaki koca bir orduyla beraber genç havan topçusu Asker de esir alınır. Ukrayna'da Dnepropetrovsk esir kampında Türk soylu olan esirlere daha iyi davranmış Almanlar. Bunun yanında Türk kökenli esirlere Sovyet karşıtı propaganda yapılarak, savaşın bitmesiyle birlikte kendi toprakları üzerinde bağımsızlık vaat ediliyormuş. Günün birinde Alman komutan içlerinde genç kahramanımızın da bulunduğu yüz kişilik Azeri esir grubunu Berlin'e götürmüştü. Esirler Berlin'de askeri eğitimden geçer, komutanla birlikte Alman hattının cephe gerisini baştan sona dolaşırlar. "Cephe gerisindeki hayat Sovyetler Birliğinde alıştığımız hayat tarzından daha farklıydı, daha renkliydi" diyor Asker Allahmanlı. Savaşın sonuna doğru yenileceklerini anlayan Alman komutan veda konuşmasında "Hepinizi evlatlarım gibi sevdim. Hepiniz serbestsiniz. Şimdi yenildik. Ama unutmayın, bir gün gelecek Almanya yine büyük güç olacak" der. 1945 Nisanında İtalyan partizanlarının yardımıyla esirlerin büyük bölümü İsviçre'ye kaçarak özgürlüğe kavuşur. Asker Dede'nin hatırladığı kadarıyla İsviçre'nin başkentinde bir milyonu aşkın esir bulunuyormuş. Sovyetler Birliği bütün esirlerin geri verilmesi için baskı yapar. Kendi isteğiyle dönenler esir düştikleri için ya kurşuna dizilmiş, veya çok ağır koşullarda madenlerde çalıştırılmışlar, ya da Sibiryaya gönderilmişler. Gelen şüpheli haberler üzerine genç Asker geri dönmemeye karar vermiş, İsviçre'de kalmış, ayakta fabrikasında işçi olarak çalışmaya başlamış. Satranç tutkusundan da vazgeçmemiş, Fırsat buldukça satranç kulübüne gidirmiş. Bu ısrarlı satranç çalışmaları, satranç sevgisi sonucunda Asker Bahşaliev (Türkiye'ye gelmeden önceki soyadı) kulübe üye kabul edilmiş. Bu değerli hatırayı hala saklıyor. Yapılan başvurular üzerine Türkiye 1948'de 1500 Azeri'yi kabul eder. Önce Tuzla'da kurulan kampa yerleştirilirler. (sürecek)

Türkiye Şampiyonaları - Bayanlar (Döner 12 Oyuncu): 1. Betül Cemre Yıldız [10/11]; 2.Nilüfer Çınar [8,5]; 3.Kübra Öztürk [7] - **Erkekler (İsviçre 52 Oyuncu):** 1. Kıvanç Haznedaroğlu [8,5/11]; 2.Bülent Güner [8]; 3-4.Umut Atakışı, Yakup Erturan [7,5]

Yıldız,B.C - Gencer,Ö 1.d4 d5 2.Af3 e6 3.e3 Af6 4.Fd3 c6 5.0-0 Fd6 6.b3 0-0 7.Abd2 Abd7 8.Fb2 b6 9.Ae5 Fb7 10.f4 c5 11.Ve2 a6 12.a4 Ae4 13.Fe4 de4 14.Kad1 Vc7 15.Ad7 Vd7 16.dc5 Fc5 17.Ae4 Vc7 18.Af6 Şh8 19.Ad7 Kfd8 20.Ac5 Vc5 21.Fd4 Vc6 22.Kd2 Kd7 23.Ka1 Kad8 24.b4 Ve4 25.Kad1 Vc6 26.b5 ab5 27.ab5 Vc7 28.Vg4 f5 29.Fg7 Şg8 30.Vg5 Kd2 31.Kd2 Kd2 32.Fe5 1-0

Haznedaroğlu,K - Arı,Z [B33] 1.e4 c5 2.Af3 e6N 3.d4 cd4 4.Ad4 Af6 5.Ac3 Ac6 6.Adb5 d6 7.Ff4 e5 8.Fg5 a6 9.Aa3 b5 10.Ff6 gf6 11.Ad5 Fg7 12.Fd3 Fe6 13.0-0 f5 14.c4 Fd5 15.cd5 [15.ed5 Ae7 16.Vc2 e4 17.Fe2 Kc8 18.Vb3 bc4 19.Ac4 0-0 20.Va3 Kc5] **15...Ad4** [15...Ae7 16.ef5 e4 A] 17.Vg4 Fb2 18.Ve4 Fa1 19.Ka1 **A1**] 19...Şd7 20.Ab5 ab5 21.Fb5 Şc7 (21...Şc8 22.f6 Ag8 23.Kc1 Şb8 24.Fc6 Ka6 25.Vb4 Kb6 26.Va5) 22.Kb1 Vf8 23.Vd4 Kg8 24.Kc1 Şb7 25.Vb4;**A2**] 19...Şf8 20.Ac2 Kc8 21.a4;**A3**] 19...0-0 20.Ac2 Şh8 21.a4;**B**] 17.Fe4 17...Fb2 18.Ac2 (18.Ab5 ab5 19.Kb1 Fe5 20.Ve2 0-0 21.Kb5 Ke8 22.Vg4 Şh8 23.Vh5 Ka4 24.Fb1 Ag8) 18...Fa1 19.Va1 0-0

20.Vf6 Ac8 21.Vh6 f6 22.Ad4 Kf7 23.Ae6 Va5 24.Ff3 Ab6 25.Fh5 Kd7 26.Vf6 Va2 27.Kd1 Ac4 (27...Kc8 28.Kd4 Vb1 29.Fd1 h5 30.Vg5 Şh8 31.Vh5 Kh7 32.Vg6 Ad5 33.Ag5) 28.Ag5 Ae5 (28...Kg7 29.Vh6) 29.f4 Kf8 30.Ve6 Şh8 31.fe5] **16.ef5 Vg5 17.Ac2 Af5 18.Ff5 Vf5 19.Ae3 Vg6 20.Vf3! e4 21.Vh3 Fb2 22.Kae1 Şf8?!** [22...0-0 23.Af5 Kae8 24.Ke3 Şh8 25.Kg3 Vf6 26.Kg7 h6 27.Kg4] **23.Af5 Ke8 24.Ke2 Fg7?** [24...Ke5 25.Ah4 Vf6 26.Kb2 Kh5 27.Vc8 Şg7 (27...Şe7 28.Vc7 Şf8 29.f3!! e3 30.Kb4 Kh4 31.Kh4 Vh4 32.Vd6 Şg7 33.Ve5 Vf6 34.Ve3) 28.Vg4 Şh6

29.Ve4 Vh4 30.Vh4 Kh4 31.f4] **25.Kc1!?** h5 **26.Kc6 Fe5 27.Ke4! Fh2 28.Şh2 Ke4 29.Kc8 Ke8 30.Vc3 f6 31.Ke8 Şe8** [31...Ve8 32.Vf6] **32.Vc8 Şf7 33.Ve6 Şf8 34.Vd6 Şf7 35.Ve6 Şf8 36.Vd6 Şf7 37.Ve7 Şg8 38.Vd8 Şh7** [38...Şf7 39.Ve7 Şg8 40.Ve6 Şf8 41.d6] **39.Vd7 1-0**

Memedyarov,Ş - Murariu,A [E04] Nahçvan'da yapılan turnuvada 20 Yaş Altı Dünya Şampiyonu olan genç Azeri'den keskin bir oyun: **1.d4 d5 2.c4 c6 3.Ac3 Af6 4.Af3 dc4 5.Ae5 b5 6.g3 e6 7.Fg2 Ad5 8.e4 Ac3 9.bc3 Fd6 10.Vg4 Şf8 11.0-0 Vc7 12.f4 h5 13.Vh3 Şg8 14.Fe3 Ad7 15.Af7 Şf7 16.e5 Af6** [16...Fe7 17.f5 Af8 18.fe6 A] 18...Şe8 19.d5 **A1**] 19...cd5 20.Fd5 Fb7 (20...Fc5 21.Kf8 Kf8 22.Vh5 Şd8 23.Vg5 Fe7 24.Kd1! Fg5 25.Fg5 Kf6 26.ef6 Vb6 27.Şf1 Fe6 28.f7 Şc7 29.Fa8 Fh3 30.Fg2 Fg2 31.Şg2 Vc6 32.Şf2 Vc5 33.Kd4 Vf8 34.Kf4 Şd7 35.h4; 20...Ae6 21.Fe6 Ve5 22.Fc8 Ve3 23.Kf2 Vd3 24.Ke1) 21.Fb7 Vb7 22.Vf5 Fa3 23.Kad1 Ve7 24.Ve4 (24.Kd6 Fd6 25.ed6 Ve6 26.d7) 24...Kc8 25.Kf7 (25.Kf8 Şf8 26.Vf5 Şg8 27.Kd7 Vf8 28.Kf7 Ve8 29.Kg7 Şg7 30.Vf6) 25...Ve6 26.Vb7 Kg8 27.Kfd7 Ad7 28.Vc8 Şf7 29.Kd7 (29.Vd7 Vd7 30.Kd7 Şe6 31.Ka7 Fb2 32.Fd4 b4) 29...Fe7 30.Vc7 a6 31.Fg5 Ke8 32.Şg2 Şf8;**A2**] 19...Ve5 20.Fd4 (20.Ff4 Vc3 21.d6 Vd4 22.Şh1 Ae6 23.Fc6 Fd7 24.Vg2 Af4) 20...Vc7 (20...Vd6 21.Vf5 Ae6 22.Vg6 Şd8 23.de6) 21.Vf5 Fd6 22.Kae1 h4 23.dc6 hg3 24.hg3 Fg3 25.Vf7 Vf7 26.ef7 Şd8 27.Ke8 Şc7 28.Fc5;**B**] 18...Şg8 19.Fe4 **B1**] 19...Ae6 20.Vf5 Ag5 21.Vg6 Fh3 22.Fg5 Fg5 23.Vg5 Ff1 24.Kf1 Kh6 25.d5 h4 26.g4 Ke8 27.d6 Vd7 28.Kf4 a5 29.Ff5 Va7 30.Kd4 Ke5 31.d7;**B2**] 19...a5 20.Kf8 (20.Kf7 Ae6 21.Vf5 Af8 22.e6 Ae6 23.Kf1 Af4 24.Vf4 Vf4 25.K1f4 Fd6) **B2a**] 20...Şf8 21.Fg6 Ff6 (21...Şg8 22.Ff7 Şf8 23.Kf1) 22.ef6 gf6 23.Fg5!;**B2b**] 20...Ff8 21.Fg6 Kh6 22.Fh6 gh6 23.Kf1 Ve7 24.Kf6 Fg7 25.Ff7 Şf8 26.Vf5 Ff6 27.Vh7 Vd8 28.e7 Şe7 29.Fg8 Fg7 30.Vg7 Şe8 31.Vf7;**B3**] 19...h4 20.Vg4 (20.Kf8 Ff8 21.Fg6 Fa3) 20...hg3 21.hg3 Ae6 22.Vg6 Ff8 23.Kf2 Kh3 24.Kaf1;**B4**] 19...Kb8 20.Kf8 (20.Fg6 Ag6 21.Vf5 Kh6! 22.Fh6 Ah8!) 20...Ff8 (20...Şf8 21.Fg6 Şg8 22.Kf1) 21.Fg6 Kh6 22.Fh6 gh6 23.Kf1 Ve7 24.Kf6 Fg7 (24...Şh8 25.Fb1) 25.Ff7 Şf8 26.Vf5 Ff6 27.Vh7 Vd8 28.e7 Şe7 29.Fg8 Fg7 30.Vg7 Şe8 31.Vf7;**B5**] 19...Vd8 20.Fc6 Ae6 (20...Kb8 21.d5) 21.Vg2 Kb8 22.Vf3;**B6**] 19...g6 20.Fg6! Ag6 21.Vf5 Fa3 22.Vg6 Vg7 23.Ve8 Şh7 24.Vh5 Şg8 25.Ve8 Şh7 26.Vc6 Fb7 27.Vb5;**B7**] 19...Fa3 20.Kf7 Vd8 21.Fc6 Ae6 22.Vf5;**B8**] 19...b4 **B8a**] 20.Fg6 Ag6 21.Vf5 Kh6! (21...Ff8 22.Vg6 Ve7 23.Kf8 Vf8 24.Kf1) 22.Fh6 Ah8!;**B8b**] 20.Kf8 20...Ff8 (20...Şf8 21.Fg6 Ff6 22.ef6 gf6 23.Fg5!) 21.Fg6 Kh6 22.Fh6 gh6 23.Kf1 Ve7 24.Kf6 **B8b1**] 24...Şh8 25.Ff5 (25.Vf5 Fg7 26.Kf7 Fe6 27.Ke7 Ff5 28.Ff5 bc3 29.Kc7 Kd8 30.Kc6 Ff8) 25...bc3 26.Vh4 Şg8 27.Vh5 c2 28.Fc2 Kb8 29.Vg4 Şh8 30.Vf5;**B8b2**] 24...bc3 25.Fe4 (25.Vf5);16...Fa3 17.f5 Af8 18.fe6 A] 18...Şe8 19.Kf7 Fe7 (19...Vb6 20.Vf5 Ae6 21.Vg6) 20.Fg5;**B**] 18...Şg8 19.Kf7 Vd8 (19...Vb6 20.Vf5;19...Fe7 20.Kaf1 Ae6 21.Vf5) 20.Fc6 (20.Vf5!) 17.ed6 Vd6 18.f5 ef5 19.Ff4 Vd8? 20.Fc6 Fe6 21.Kae1 Kc8 22.Fb7 g6 23.Fc8 Vc8 24.Fe5 Ke8 25.Ff6 Şf6 26.Vh4 Şf7 27.Ke5 Fd7 28.Kfe1 Ke5 29.Ke5 Vf8 30.Kc5 Ve8 31.Şf2 a5 32.Vf4 Şg8 33.Vd6 f4 34.gf4 b4 1-0

